

**ИЗВЕШТАЈ О САМОЕВАЛУАЦИЈИ КВАЛИТЕТА НАСТАВНОГ
ПРОЦЕСА НА ИНТЕГРИСАНИМ АКАДЕМСКИМ СТУДИЈАМА
МЕДИЦИНЕ МЕДИЦИНСКОГ ФАКУЛТЕТА, УНИВЕРЗИТЕТА У
КРАГУЈЕВЦУ, ЗА ШКОЛСКУ 2008/2009. ГОДИНУ**

Евалуацију обавили:

проф. др Снежана Живанчевић

Извештај саставили и податке обрадили:

проф. др Снежана Живанчевић, сарадници Олгица Врндић и Илија Јефтић

Извештај је усвојен на седници Комисије за обезбеђење квалитета Медицинског факултета у Крагујевцу, 11. децембра 2009.

ПРОЦЕНА ИСПУЊЕНОСТИ СТАНДАРДА КВАЛИТЕТА НАСТАВНОГ ПРОЦЕСА НА СТУДИЈСКОМ ПРОГРАМУ „ИНТЕГРИСАНЕ АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ МЕДИЦИНЕ“

У оквиру студијског програма „Интегрисане академске студије медицине“ евалуирани су следећи предмети: Анатомија, Хистологија, Физиологија, Микробиологија и имунологија, Патолошка физиологија, Нуклеарна медицина, Интерна медицина, Инфективне болести, Офталмологија, Оториноларингологија, Хирургија и Медицина заснована на доказима. Рецензент је присуствовао предавањима из предмета Анатомија, Хистологија, Микробиологија и имунологија, Инфективне болести, Оториноларингологија, Хирургија и Медицина заснована на доказима, и вежбама из предмета Физиологија, Патолошка физиологија, Нуклеарна медицина и Офталмологија, а студенти су оценили једног наставника и/или сарадника са предмета по сопственом избору, тако да оцене студената одражавају квалитет наставе на предмету (јер су се студенти определили да оцене различите предаваче). У евалуацију наставе равномерно су укључени предмети из зимског, односно летњег семестра.

Налаз рецензента је следећи:

Придржавање распореда и сатнице

Од свих евалуираних наставника и сарадника (11), само један наставник се није придржавао распореда и сатнице, и није почео предавање на време (за време првог часа наставе, у трајању од 45 минута, асистент је прозивао студенте у ишчекивању да професор допутује из Београда). Сви остали су почели наставу тачно на време, према важећем распореду наставе који је доступан студентима.

Рационална употреба расположивог времена

Сви евалуирани наставници и сарадници (10) су рационално користили расположиво време за наставу, и успели су да обраде целу тематску јединицу без скраћивања или убрзавања излагања садржаја.

Употреба савремених техничких средстава у настави

Сви евалуирани наставници и сарадници (10) су користили савремена техничка средства, уколико је то било потребно за одговарајућу наставну јединицу.

Уочавање проблема у савладавању градива и изналажење начина за њихово решавање

Концепт наставе на Основним академским студијама медицине је такав да се студентима понуде актуелна знања из теме предавања (вежбе), и није усмерен на дефинисање проблема који се могу појавити у савладавању градива, нити на разјашњење питања која су студентима тежа за разумевање. Оцена рецензента је да наставници и сарадници (генерално) нису у својим предавањима довољно пажње поклонили проблемима који се могу појавити у савладавању градива, па тиме и њихово излагање није било усмерено на разјашњавање таквих проблема. У припреми наставе би требало прегледати програме наставе, посебно издвојити тематске јединице

или питања која су тежа за разумевање или нису на одговарајући начин обрађена у уџбеничкој литератури, и посебну пажњу на предавањима и нарочито вежбама, поклонити управо таквим питањима.

Обраћање пажње на студенте који су испод просека у групи

Генерално, концепт предавања и вежби је такав да наставници што разумљивије и потпуније изложе наставни садржај, подстичући комуникацију са студентима и одговарајући на њихова питања и сугестије. При том се комуникација углавном одвија између наставника или сарадника и студената који су успешнији у савладавању градива, док студенти који су испод просека у групи (посвећени су припремању пренетих испита, не припремају се за скорије полагање испита из тог предмета) остају по страни. Иако би идеално било да се на рад сваког обрати посебна пажња, како би се помогло у савладавању градива оним студентима којима је помоћ заиста потребна, сматрам да је то тешко реализовати у оквиру часова предавања или вежби, и да се са студентима који су испод просека у групи одређени проблеми морају разрешити на консултацијама.

Подстицање међусобне сарадње студената и похваљивање њиховог рада

Осам од 10 евалуираних наставника и сарадника подстиче сарадњу студената, и похваљује њихов рад. Наставници (или сарадници) су похваљивали оне студенте који су тачно одговорили на постављено питање, као и оне који су покушавали да се укључе у дискусију, без обзира на то што нису дали тачне одговоре. То позитивно утиче на мотивацију студената за савладавање градива, што може допринети крајњем успеху и оствареним резултатима на испитима и проверама знања.

Просечне оцене које је рецензент дао за поједине аспекте рада наставника и сарадника (n = 10) (оцене за поједине наставнике и сараднике се налазе у Прилогу 3).

Параметар	Средња вредност	Стандардна девијација
оцена визуелног квалитета видео бим презентације	4,57	0,53
предавање садржи актуелна знања и податке	5,00	0,00
предавање повезује теорију и праксу	4,79	0,40
садржај предавања је изложен логичним редоследом	5,00	0,00
садржај предавања је кохерентан	5,00	0,00
садржај излагања се надовезује на постојећа знања студената	5,00	0,00
предавач је заинтересован за наставу	4,90	0,32

предавач се јасно изражава	5,00	0.00
предавач на интересантан начин излаже наставни садржај	4,50	0,53
предавач одржава пажњу студената	4,60	0,52
предавач има добар контакт са студентима	4,30	0,48
предавач укључује студенте у дискусију	4,4	0,52
предавач мотивише студенте за учење	4,50	0,53

У овој табели дат је приказ оцена квалитета наставе на којој је присуствовао рецензент, за све евалуиране предмете осим Патолошке физиологије (због тога што је рецензент наставе на Интегрисаним академским студијама медицине истовремено шеф Катедре за патолошку физиологију). Општа оцена је да су предавачи припремљени за предавања, да је квалитет видео бим презентација добар, предавања садрже актуелна знања и податке, наставници кохерентно излажу наставни садржај и заинтересовани су за наставу. Ове карактеристике гарантују довољан број квалитетних информација за успешне студенте, који су мотивисани за рад. Међутим, слабе стране су недовољни напори предавача да мотивишу студенте за учење и слаб контакт неких предавача са студентима. Уочене су и разлике у начину излагања градива, нека предавања су била мање интересантна од других, али рецензент сматра да то више одражава дар предавача да заинтересује, мотивише и укључи студенте, него њихову припремљеност за предавање. Да би предавања била интересантнија за студенте, наставницима би требало препоручити да у предавања укључе више конкретних примера, а да мање пажње поклањају теоријским разматрањима, посебно ако је квалитет уџбеника задовољавајући.

Актуелност наставних садржаја, технички квалитет видео-презентација, повезаност теорије са праксом и надовезивање наставних садржаја на постојећа знања студената су на задовољавајућем нивоу, па наставницима треба препоручити да истрају у овим аспектима наставног процеса.

У евалуацији наставног процеса рецензент је обрадио и аспекте везане за функционисање предмета као целине, а посебно организацију наставе и оцењивања студената. У следећој табели наведен је однос евалуираних предмета који су испунили стандард, и оних који то нису (n = 12 предмета).

Параметар	ДА	НЕ
календарски распоред тематских јединица доступан студентима	12	0
настава се одвија према утврђеном распореду	12	0

уредно се води евиденција о одржаној настави у облику:		
<ul style="list-style-type: none"> • предавања, • семинара • вежби 	9	1
	9	1
уредно се води евиденција о присуству студената на:		
<ul style="list-style-type: none"> • предавањима • семинарима • вежбама 	8	2
	10	0
на сајту факултета су доступна предавања	1	9
на сајту факултета је доступан садржај обавезне и допунске литературе	10	0
на сајту факултета доступни подаци о наставницима и сарадницима	10	0
поштују се норме у погледу броја студената за:		
<ul style="list-style-type: none"> • предавања • вежбе 	10	0
	8	2
организују се интерактивни облици наставе	6	4
рад у малим групама постоји	4	6
предиспитне консултације постоје	8	2
распоред предиспитних консултација истакнут је на огласној табли	1	9
предиспитне обавезе студента се евидентирају у картону студента	7	3
стални термин за испит постоји	5	5
студенти извлаче испитивача за усмени део испита	2	8
постоји писана евиденција о извлачењу испитивача	1	9
евиденција о одржаним испитима се води уредно	10	0

На основу анализе параметара везаних за организацију наставе и функционисање предмета као целине, може се видети да су стандарди задовољени у погледу евиденције о одржаним предавањима и вежбама, као и присуству студената на вежбама, доступности података о наставницима и сарадницима и доступности препоручене литературе, постојања предиспитних консултација, евиденције предиспитних обавеза студената, евиденције о извлачењу испитивача и одржаним испитима. Само део предмета има календарски распоред тематских јединица на

огласној табли, тако да је за предмете који немају доступан календарски распоред тематских јединица било реално проверити да ли се настава одвија према утврђеној сатници, али не и распореду. Сматрам да би у наредној школској години требало инсистирати на календару наставе који би био доступан студентима (који би сачинио продекан за наставу, на основу распореда по предметима које би доставили шефови катедри).

Само један предмет (од 12) израдио је информатор, тј. план наставе са свим потребним информацијама за студенте, које захтевају стандарди Комисије за акредитацију:

- основне податке о предмету: назив, година, број ЕСПБ бодова, услови;
- циљеве предмета;
- садржај и структуру предмета;
- план и распоред извођења наставе (предавања и вежбе);
- начин оцењивања на предмету;
- уџбенике, односно обавезну и допунску литературу;
- податке о наставницима и сарадницима на предмету.

Иако се ови подаци могу наћи у различитим документима на веб сајту факултета, они нигде нису обједињени у једном документу. Као што је рецензент наставе у прошлој школској години сугерисао, било би пожељно да продекан за наставу почетком наредне школске године спроведе *акцију израде планова, тј. информатора* за студенте за сваки предмет. Тиме би се боље организовала настава, и обезбедило да студенти сами контролишу извршавање планираних наставних активности.

На свих 12 предмета уредно се води евиденција о присуству студената на вежбама, док се присуство студената на предавањима евидентира на предметима прве, друге и треће године интегрисаних академских студија медицине (6 од 6). Од четврте до шесте године студија, које се реализују по ранијем програму, о присуству студената на предавањима евиденција се води на 2 од 6 предмета, и на тим предметима је запажено значајније присуство студената, док се на другим број присутних студената веома разликовао, а једно предавање није одржано (присутна само 2 студента). Иако се померањем студената који студирају по ранијем програму ка вишим годинама студија и евиденција о присуству на предавањима сваке године поправља, требало би инсистирати на евиденцији присуства и на предметима на којима то до сада није био случај.

У односу на раније, ове школске године је учињен значајан помак у погледу поштовања норми за број студената у групама за вежбе (11 од 11), али је остао проблем непоштовања норми за број студената у групама за предавања. Делимично се може наћи оправдање за то у чињеници да се на предметима 4. до 6. године студија настава још изводи по старом програму, где ове норме нису биле обавезне. Но без обзира на то, продекан за наставу би морао у наредној школској години да кроз израду детаљног календара наставе, и контролу његовог поштовања од стране предмета, обезбеди поштовање ових норми.

Најзад, суштински недостатак већине предмета је недостатак рада са студентима у малим групама и кроз интерактивне облике наставе. Иако су се шефови катедри углавном изјаснили о постојању малих група и интерактивних облика наставе, у пракси то изгледа другачије. Могуће је да се поштовање норми за вежбе поистовећује са малим групама, што никако није исто, тј. не треба искључити могућност да неки шефови катедри у ствари не сагледавају шта се под радом у малим групама и интерактивном наставом подразумева. Зато сматрам да би састанак руководиоца предмета са продеканом, који би разјаснио недоумице и неразумевање у комуникацији, или додатна едукација у том смислу, допринела да се ситуација у наредној школској години поправи.

У следећим табелама су дате средње вредности и стандардне девијације оцена које су дали анкетирани студенти, како за поједине предаваче, тако и за евалуиране предмете у целини. У заглављима колона са оценама дат је број анкетираних студената, означен са „n“.

	Анатомија n=135 Xbar ± SD	Хистологија и ембриологија n=87 Xbar ± SD	Физиологија n=36 Xbar ± SD	Микробиологија и имунологија n=56 Xbar ± SD
Колико редовно посећујете предавања	2,99 ± 0,08	3 ± 0	2,78 ± 0,48	3,00 ± 0
Ваша просечна оцена	3,16 ± 0,94	2,69 ± 0,93	2,33 ± 0,59	2,48 ± 0,60
Одржава наставу редовно и на време	4,47 ± 0,81	4,62 ± 0,82	4,67 ± 0,68	4,80 ± 0,44
Рационално користи расположиво време	4,54 ± 0,84	4,22 ± 1,18	4,5 ± 0,74	4,54 ± 0,83
Јасно дефинише циљеве наставе и ниво знања који очекује од студената	4,37 ± 1,08	3,95 ± 1,28	4,53 ± 0,74	4,55 ± 0,78
Јасно и разумљиво излаже наставне садржаје	4,38 ± 1,09	3,88 ± 1,32	4,78 ± 0,54	4,5 ± 0,80
Квалитетним примерима и задацима олакшава разумевање садржаја	4,37 ± 1,21	3,82 ± 1,35	4,62 ± 0,64	4,5 ± 0,89
Уочава проблеме у савладавању градива и предлаже начине њиховог	3,90 ± 1,45	3,30 ± 1,43	4,39 ± 0,84	4,32 ± 0,77

решавања				
На постављена питања одговара спремно и разумљиво	4,64 ± 0,89	4 ± 1,26	4,53 ± 0,74	4,39 ± 1,00
Подстиче укључивање и учествовање студената у настави	4,02 ± 1,30	4,01 ± 1,31	4,30 ± 0,92	4,39 ± 0,83
Подстиче међусобну сарадњу студената у процесу учења и охрабрује и похваљује њихов рад	3,39 ± 1,47	3,14 ± 1,44	4,25 ± 0,99	3,71 ± 1,24
Обраћа пажњу на студенте који су испод просека у групи	3,33 ± 1,56	2,88 ± 1,52	3,78 ± 1,12	3,73 ± 1,12
Доступан је за консултације студентима	4,39 ± 1,14	3,26 ± 1,53	4,69 ± 0,67	4,39 ± 0,83
Према студентима се односи коректно и са поштовањем	4,63 ± 0,95	3,97 ± 1,33	4,83 ± 0,45	4,21 ± 1,06
Мотивише студенте за учење	4,14 ± 1,23	3,79 ± 1,31	4,42 ± 0,84	4,25 ± 1,00
Користи савремена техничка средства (видео бим)	4,68 ± 0,88	4,62 ± 0,82	2,92 ± 1,57	4,85 ± 0,40
Оцена визуелног квалитета видео бим презентације	4,49 ± 0,97	4,21 ± 1,08	3,00 ± 1,51	4,64 ± 0,75
Предавање садржи актуелна знања и податке	4,50 ± 0,87	4,21 ± 1,07	4,36 ± 0,93	4,59 ± 0,68
Предавање повезује теорију и праксу	4,52 ± 0,97	4,20 ± 1,18	4,44 ± 0,84	4,39 ± 0,91
Садржај предавања је изложен логичним редоследом	4,52 ± 0,93	4,17 ± 1,16	4,58 ± 0,73	4,63 ± 0,68
Садржај предавања је	4,46 ± 0,81	4,070 ± 1,14	4,55 ± 0,65	4,39 ± 0,87

кохерентан				
Садржај излагања се надовезује на постојећа знања студената	4,03 ± 1,29	3,93 ± 1,18	4,47 ± 0,70	4,55 ± 0,78

	A анатомија n=135 Xbar ± SD	Хистологија и ембриологија n=87 Xbar ± SD	Физиологија n=36 Xbar ± SD	Микробиологија и имунологија n=56 Xbar ± SD
Циљеви и задаци предмета су јасно дефинисани	4,45 ± 0,88	4,02 ± 1,21	4,53 ± 0,7	4,48 ± 0,89
Количина наставног садржаја одговара сатници предмета	3,41 ± 1,43	3,35 ± 1,42	4,00 ± 1,26	4,03 ± 1,13
На почетку наставе је препоручена литература	4,44 ± 1,05	4,31 ± 1,21	4,67 ± 0,63	4,53 ± 0,89
Вежбе и семинари омогућавају стицање потребних вештина	4,08 ± 1,13	4,01 ± 1,22	4,11 ± 0,92	4,37 ± 0,94
Настава омогућава студентима да сагледају значај предмета у медицинској едукацији	4,32 ± 0,98	3,87 ± 1,18	4,53 ± 0,60	4,53 ± 0,71
Организација наставе подстиче студенте на активно учешће у настави	3,69 ± 1,29	3,78 ± 1,26	3,94 ± 0,92	4,57 ± 0,66
Оцените квалитет уџбеника који се користе на предмету	3,90 ± 1,15	4,09 ± 1,22	3,69 ± 1,24	4,43 ± 0,93

	Патолошка физиологија n=153 Xbar ± SD	Интерна медицина n=111 Xbar ± SD	Нуклеарна медицина n=41 Xbar ± SD	Инфективне болести n=5 Xbar ± SD
Колико редовно посећујете предавања	2,93 ± 0,30	2,87 ± 0,44	1,88 ± 0,75	3,00 ± 0
Ваша просечна оцена	2,67 ± 0,70	2,65 ± 0,71	2,75 ± 0,67	3,20 ± 0,83
Одржава наставу редовно и на време	4,93 ± 0,35	4,51 ± 1,00	4,97 ± 0,16	5,00 ± 0
Рационално користи расположиво време	4,61 ± 0,68	4,26 ± 1,02	4,61 ± 0,74	4,80 ± 0,45
Јасно дефинише циљеве наставе и ниво знања који очекује од студената	4,25 ± 1,00	4,1 ± 1,16	4,46 ± 0,84	3,80 ± 1,64
Јасно и разумљиво излаже наставне садржаје	4,48 ± 0,82	4,37 ± 0,89	4,33 ± 0,76	4,60 ± 0,55
Квалитетним примерима и задацима олакшава разумевање садржаја	4,44 ± 0,85	4,59 ± 3,03	4,2 ± 0,96	4,60 ± 0,55
Уочава проблеме у савладавању градива и предлаже начине њиховог решавања	3,82 ± 1,25	3,91 ± 1,22	3,58 ± 1,14	3,80 ± 1,09
На постављена питања одговара спремно и разумљиво	4,55 ± 0,70	4,32 ± 1,06	4,56 ± 0,63	5,00 ± 0
Подстиче укључивање и учествовање студената у настави	4,21 ± 1,14	3,87 ± 1,33	4,11 ± 1,23	4,40 ± 0,55
Подстиче међусобну сарадњу студената у процесу учења и охрабрује и похваљује њихов рад	3,67 ± 1,34	3,82 ± 1,33	3,55 ± 1,34	4,00 ± 1,09
Обраћа пажњу на студенте који су испод просека у	2,93 ± 1,55	3,66 ± 1,42	3,17 ± 1,32	3,80 ± 0,84

групи				
Доступан је за консултације студентима	4,05 ± 1,25	3,97 ± 1,24	4,41 ± 0,95	4,60 ± 0,55
Према студентима се односи коректно и са поштовањем	4,43 ± 1,02	4,55 ± 0,87	4,48 ± 0,95	5,00±0
Мотивише студенте за учење	3,86 ± 1,22	4,05 ± 1,19	4,17 ± 0,99	4,80 ± 0
Користи савремена техничка средства (видео бим)	4,87 ± 0,50	4,13 ± 1,32	4,83 ± 0,68	5,00 ± 0
Оцена визуелног квалитета видео бим презентације	4,87 ± 0,70	4,13 ± 1,24	4,65 ± 0,62	4,60 ± 0,55
Предавање садржи актуелна знања и податке	4,47±0,87	4,27 ± 1,01	4,6 ± 0,84	4,80±0,49
Предавање повезује теорију и праксу	4,37±0,91	4,36 ± 1,06	4,36 ± 0,79	4,80±0,55
Садржај предавања је изложен логичним редоследом	4,46 ± 0,84	4,24 ± 1,07	4,56 ± 0,71	5,00 ± 0
Садржај предавања је кохерентан	4,40 ± 0,70	4,11 ± 1,02	4,43 ± 0,81	4,60 ± 0,55
Садржај излагања се надовезује на постојећа знања студената	4,19 ± 1,02	4,15 ± 1,12	4,07 ± 1,08	4,40 ± 0,55

	Патолошка	Интерна	Нуклеарна	Инфективне
--	------------------	----------------	------------------	-------------------

	физиологија n=153 Xbar ± SD	медицина n=111 Xbar ± SD	медицина n=41 Xbar ± SD	болести n=5 Xbar ± SD
Циљеви и задаци предмета су јасно дефинисани	3,98 ± 1,12	3,85 ± 1,32	4,51 ± 0,75	4,60 ± 0,55
Количина наставног садржаја одговара сатници предмета	3,37 ± 1,33	3,26 ± 1,42	4,63 ± 0,73	4,40 ± 0,55
На почетку наставе је препоручена литература	3,20 ± 1,44	4,04 ± 1,28	4,58 ± 0,71	4,40 ± 0,55
Вежбе и семинари омогућавају стицање потребних вештина	4,03 ± 1,05	3,86 ± 1,29	3,93 ± 0,71	4,40 ± 0,55
Настава омогућава студентима да сагледају значај предмета у медицинској едукацији	4,19 ± 0,95	3,95 ± 1,20	4,22 ± 0,91	4,40 ± 0,55
Организација наставе подстиче студенте на активно учешће у настави	3,60 ± 1,29	3,19 ± 1,47	3,93 ± 0,98	3,80 ± 1,09
Оцените квалитет уџбеника који се користе на предмету	3,12 ± 1,19	3,86 ± 1,06	3,13 ± 1,32	4,40 ± 0,89

	ОПЈ n=33 Xbar ± SD	Офталмологија n=48 Xbar ± SD	Хирургија n=9 Xbar ± SD	Медицина заснована на доказима n=61 Xbar ± SD
Колико редовно посећујете предавања	2,94 ± 0,24	2,81 ± 0,39	2,67 ± 0,50	2,70 ± 0,46

Ваша просечна оцена	2,84 ± 0,71	2,89 ± 0,72	2,78 ± 0,97	2,78 ± 0,77
Одржава наставу редовно и на време	4,97 ± 0,17	4,52 ± 0,72	4,78 ± 0,67	4,93 ± 0,51
Рационално користи расположиво време	4,33 ± 0,85	4,20 ± 1,09	4,56 ± 1,33	4,67 ± 0,85
Јасно дефинише циљеве наставе и ниво знања који очекује од студената	3,88 ± 1,14	4,00 ± 1,23	4,89 ± 0,33	4,47 ± 1,01
Јасно и разумљиво излаже наставне садржаје	4,21 ± 0,99	4,06 ± 1,23	4,67 ± 1,00	4,51 ± 0,94
Квалитетним примерима и задацима олакшава разумевање садржаја	3,60 ± 1,12	3,87 ± 1,28	4,67 ± 0,71	4,41 ± 0,86
Уочава проблеме у савладавању градива и предлаже начине њиховог решавања	3,03 ± 1,21	3,44 ± 1,41	4,33 ± 1,41	4,28 ± 0,82
На постављена питања одговара спремно и разумљиво	4,00 ± 0,90	4,14 ± 1,15	4,56 ± 1,01	4,75 ± 0,59
Подстиче укључивање и учествовање студената у настави	3,09 ± 1,23	3,34 ± 1,52	4,22 ± 1,39	4,18 ± 0,89
Подстиче међусобну сарадњу студената у процесу учења и охрабрује и похваљује њихов рад	2,88 ± 1,43	3,33 ± 1,65	3,56 ± 1,72	4,16 ± 0,97
Обраћа пажњу на студенте који су испод просека у групи	2,73 ± 1,37	3,29 ± 1,66	3,56 ± 1,94	3,61 ± 1,33
Доступан је за консултације студентима	3,85 ± 1,39	4,27 ± 1,12	3,89 ± 1,36	4,50 ± 0,79
Према студентима се односи коректно и са поштовањем	4,18 ± 1,26	4,45 ± 1,07	3,89 ± 1,36	4,80 ± 0,51

Мотивише студенте за учење	3,51 ± 1,35	3,64 ± 1,55	4,00 ± 1,50	4,25 ± 1,01
Користи савремена техничка средства (видео бим)	4,45 ± 0,75	4,30 ± 1,35	4,56 ± 1,33	4,83 ± 0,67
Оцена визуелног квалитета видео бим презентације	4,09 ± 0,84	3,98 ± 1,39	4,89 ± 0,33	4,73 ± 0,61
Предавање садржи актуелна знања и податке	4,12 ± 0,78	4,37 ± 0,87	4,88 ± 0,33	4,65 ± 0,77
Предавање повезује теорију и праксу	4,21 ± 0,93	4,04 ± 1,20	4,56 ± 1,01	4,30 ± 0,99
Садржај предавања је изложен логичним редоследом	4,30 ± 0,88	4,29 ± 0,99	4,78 ± 0,44	4,56 ± 0,78
Садржај предавања је кохерентан	4,15 ± 0,79	4,28 ± 0,99	4,78 ± 0,44	4,52 ± 0,70
Садржај излагања се надовезује на постојећа знања студената	3,90 ± 1,18	3,96 ± 1,21	4,33 ± 1,32	4,36 ± 0,91

	ОПЈ n=33 Xbar ± SD	Офталмологија n=48 Xbar ± SD	Хирургија n=9 Xbar ± SD	Медицина заснована на доказима n=61 Xbar ± SD
Циљеви и задаци предмета су јасно дефинисани	4,15 ± 0,89	4,02 ± 1,10	3,89 ± 1,54	4,38 ± 0,85
Количина наставног садржаја одговара сатници предмета	3,90 ± 0,94	3,79 ± 1,17	4,22 ± 1,30	4,65 ± 0,58
На почетку наставе је препоручена литература	4,36 ± 0,70	4,11 ± 1,25	4,67 ± 0,50	4,31 ± 1,08
Вежбе и семинари омогућавају	4,21 ± 0,89	3,34 ± 1,52	3,67 ± 1,32	

стицање потребних вештина				4,07 ± 1,24
Настава омогућава студентима да сагледају значај предмета у медицинској едукацији	3,75 ± 1,03	3,42 ± 1,38	4,22 ± 1,39	4,20 ± 0,98
Организација наставе подстиче студенте на активно учешће у настави	3,27 ± 1,37	3,11 ± 1,46	4,00 ± 1,32	3,96 ± 1,05
Оцените квалитет уџбеника који се користе на предмету	3,39 ± 0,97	3,49 ± 1,27	4,33 ± 0,71	3,91 ± 1,34

У одговорима студената Интегрисаних академских студија медицине који се односе на квалитет предавања/вежбе истог предавача некад су оцене распоређене од најмање до највеће, што се одразило на велику стандардну девијацију добијених резултата.

Анализом додатних коментара студената, може се установити да студенти очекују више практичних примера и практичног рада, посебно на вишим годинама студија. Неки студенти сматрају да им се поједини наставници и сарадници не обраћају са довољно поштовања, а највећи број примедби односи се на промену начина бодовања, како би студенти током школске године сакупили што већи број бодова и тако успешно положили испит (заинтересовани су за непосредни исход учења). При том студенти предлажу: а) да се успостави систем оцењивања који ће дати шансу и студентима који нису најактивнији у групи, или нису успели да се наметну, б) да се промени начин бодовања, како би већи број студената остварио бодове на практичној настави, или в) да се уведу додатни (поправни) колоквијуми, све док студенти не буду задовољни успехом који су постигли. Рецензент сматра да су студенти делимично у праву, да у наставу треба укључити више клиничких проблема који интегришу потребна знања и вештине студената, посебно на клиничким предметима, што свакако захтева веће ангажовање наставника и сарадника у припреми наставе (посебно вежби). Међусобно уважавање наставника/сарадника и студената свакако би могло да буде боље, и на томе треба непрекидно инсистирати. Што се тиче примедбе студената у погледу недостатка могућности да се остваре бодови по основу активности на семинарима или вежбама, рецензент сматра да предавачи у дискусију треба да укључују и оне студенте који се нису јавили, али и да поједини студенти треба да буду активнији како би се наметнули и тако показали своје знање.

Дати закључак у једном пасусу.

На основу присуства рецензента предавањима и вежбама, као и на основу анализе оцена и коментара студената на 12 предмета Интегрисаних академских студија медицине, може се закључити следеће:

1. Настава на Интегрисаним академским студијама медицине одвијала се на време, предавачи су били припремљени за наставу и имали су квалитетне видео бим презентације. Међутим, у

актуелном концепту студија, сваком наставнику је остављено да (за одређену тематску јединицу) нађе меру, тј. издвоји и презентује релевантне информације. Такав концепт може, у зависности од амбиција предавача, оптеретити студенте непотребним детаљима, и некад их оставити без јасног увида у суштину проблема, или недовољног разумевања наставног садржаја. Да би се обезбедило да студенти усвоје неопходна знања и вештине, и спречило непотребно оптерећење детаљима, који су предмет специјалистичког усавршавања, рецензент сматра да је неопходно:

1. на сваком предмету редефинисати циљеве и исходе учења, прилагођавајући их знањима и вештинама којима мора располагати доктор медицине, када заврши своје основно школовање,
2. у оквиру практичне наставе (семинара и/или вежби) омогућити да се сви студенти упознају са најважнијим клиничким проблемима (и на претклиничким, а посебно на клиничким предметима),
3. повезати знања и вештине које студент стиче током студија медицине, избегавајући при том сувишне детаље,
4. омогућити да знање студената не буде само скуп чињеница, већ да то буде корисно и употребљиво знање.

У том смислу, рецензент сматра да је неопходна координација продекана за наставу и шефова катедри, како би се редефинисали циљеви и исходи учења на сваком предмету, и у складу са тим кориговали наставни програми. То би растеретило студенте (елиминацијом непотребних детаља, који ће бити предмет каснијег, специјалистичког усавршавања) и омогућило повезивање знања и вештина у функционалну, употребљиву целину, што је неопходно дипломираним студентима медицине на почетку њихове лекарске праксе.